

FOTOGRAFERA VALAR, HAVSÖRN & ARKTISKA LANDSKAP

FRÖSTAD
NATURFOTO

När det arktiska blå ljuset reflekteras i vattenytan och vattenytans rörelse plötsligt bryts av en val, det är något som i ord inte kan beskrivas, utan måste upplevas. Det här är en fotoresa som tar med dig till nordvästra Norge med det norska havet som närmaste granne. Här kommer vi att ha chansen att fotografera kaskelot, späckhuggare, knölval och sillval från en privat ribbåt, med gott om plats och där vi kan komma ner parallellt med vattenytan, när vi fotograferar. Vi kommer också att fotografera havsörn i en fotogenisk närliggande fjord. Dessutom bjuder denna fantastiska upplevelse till nordvästra Norge på landskapsfotografering på Lofoten och norrskensfotografering om vädret tillåter.

Valar som vi har chansen att fotografera.

Andenes är ett av de bästa ställena för att fotografera valar på här i Nordnorge och inrymmer flera olika arter av val. Det unika med just Andenes som utgångspunkt för valfotografering är dess närhet till slutet av kontinentalsockel. Denna ligger relativt nära Andenes hamn vilket gör att den djupdykande kaskeloten är lätt att komma nära och inte kräver så långa transporttider för att nå. Lägg därtill de gynnsamma biologiska förhållandena för kaskeloten i dessa områden och du har fantastiska upplevelser med valfotografering att vänta dig. Slutet av kontinentalsockeln kan enklast beskrivas som en extrem djupkant som går från cirka 0-500 meters djup ner till flera tusen meters djup. Just denna djupkant utanför Andenes kallas för

Eggakanten. Här ute kan vi träffa på som tidigare nämnts, kaskelot men också andra arter som späckhuggare, sillval och knölval.

I Andfjorden utanför Andenes finns också möjlighet att fotografera kaskelotter även om det är vid Eggakanten de till synes vill hålla till. I fjorden brukar dock späckhuggare och knölval dominera. Det som är extra spännande med havet utanför Andenes är att du aldrig riktigt kan räkna med vad som kommer att dyka upp, vilket självklart bidrar till spänningsmomentet även om kaskeloten är dominerande. På förra årets fotoresa fotograferade vi inte mindre än fyra olika arter val; kaskelot, knölval, sillval och späckhuggare (späckhuggaren är en tandval precis som kaskeloten men tillhör egentligen delfinfamiljen).

Kaskelot - världens största tandförsedda djur.

Kaskeloten är en riktig bjässe och är en av de största valarna som finns. Kaskeloten kan stoltsera med att vara den största valen (som är tandförsedd) i världen. Den kan bli cirka 16-20 meter lång och väga upp till 36-41 ton, även om de flesta individer i denna region blir lite mindre. Den största valen och världens största djur på jorden är blåvalen som kan bli cirka 28-30 meter och väga 150 – 200 ton! Kaskeloten är en riktigt flitig dykare och kan nå djup på upp till 1000 meter. Så långt ner i havets djup kan inget nuvarande djur dyka. Det är också så vi får se dem med stjärtfenan rakt upp när den dyker ner i det djupa havet där den bland annat äter bläckfisk och fisk.

Här uppe i Nordnorge finns det vid vår tid för fotografering endast hanar representerade. Honorna befinner sig mycket längre söderut, i Azorerna. Även om flera hanar migrerar ner mot detta område för att fortplanta sig stannar flertalet hanar kvar uppe i Nordnorge.

Kaskeloten har ett mycket stort huvud i förhållande till kroppen och får därför ett ganska så säreget utseende. Idag klassas kaskeloten som sårbar på IUCN rödlista. Vi kommer med allra största sannolikhet att få se och fotografera kaskelot på denna fotoresa. Fotograferingen av denna gigant i havet sker via en ribbåt som gör att vi snabbt kan ta oss till valarna som dyker. De primära bilderna du kan producera på kaskelot är när den djupdyker. När de dyker

djupt höjs stjärtfenan högt över vattenytan och det arktiska vattnet sköljs ner från stjärtfenan. Detta med vackra snöbeklädda berg i bakgrunden och ett fint arktiskt ljus är en riktig höjdarbild som vi givetvis ska arbeta med att försöka få till.

En annan situation som vi ska arbeta med och hålla utkik efter är utblåsningarna som kaskeloten gör genom sitt blåshål. Kaskeloten har ett kraftigt utblås som kan synas från långt håll och är en imponerande syn och för hörseln en fröjd att höra på nära håll. Alla tandvalar som också inkluderar späckhuggare och grindval har ett utblåshål strax under huvudet. Med det ofta mjuka och subtila arktiska ljuset blir kaskelotens utblås till små konstverk på det stora havet. Som kuriosa kan nämnas att den välkända sagan om Moby Dick var just en vit kaskelot.

Fotografering av havsörn.

Vi kommer att fotografera havsörn i ett område och fjord söder om Andenes. Här finns en mycket rik koncentration av havsörn och flera olika havsörnsrevir. Vi kommer att ha chansen att fotografera havsörn både i luften, på klipporna och när de hämtar fisk precis vid vattenytan. Dessutom är landskapet här fantastiskt vackert och ger oss unika möjligheter att fotografera de snöiga bergen som speglar sig i vattnet.

Vi kommer att vid två tillfällen (under samma dag) åka ut på fjorden med en mindre fiskebåt där vi har gott om plats att fotografera. Kaptenen kommer att styra båten mot de olika reviren och har vi tur så får vi även se hur havsörnen slåss i luftrummet för att skydda sina revir. Här finns en god blandning av äldre individer med de vackra vita stjärtfjädrarna och yngre individer som försöker hävda sin plats i reviret.

Eftersom havsörnen kommer väldigt nära båten så arbetar vi här främst med teleobjektiv från cirka 500 mm och ner till cirka 200 mm. Vår kapten kommer att slänga ut fisk i vattnet som sedan havsörnen kommer och tar precis vid vattenytan framför båten. Det gäller med andra ord att arbeta med en snabb slutartid för att fånga denna actionfyllda fotografering.

Havsörnen är en mycket stor rovfågel och har en vingspann på 190–240 cm. Honan är

skiljer sig lite i utseende från de lite äldre. De äldre individerna har en brun grundfärg och huvudet är ljusbrunt med en stor gul näbb. De kan också ha olika mycket vitt insprängt i den annars bruna fjäderdräkten. De vuxna individerna har vita stjärtfjädrar.

Späckhuggare & andra valar.

Under de senaste tio åren har man sett en minskning av späckhuggare i det området där vi ska fotografera i. Detta beror på att späckhuggaren följer betesfisken vars beteende har ändrats. Därmed också späckhuggarnas orientering längs den norska kuststräckan. Med det sagt har vi ändå en bra chans för att få se och fotografera späckhuggare. Ju fler dagar vi har med båten desto större chans har vi att skapa magiska möten och bilder på dessa havets vargar.

Späckhuggaren är vacker med sin vita och svarta teckning och nyfikna jag. Späckhuggaren har benämnts som havets vargar på grund av deras goda förmåga att jaga betesfisk i flock. Späckhuggaren är också ett mycket intelligent däggdjur. Jakt och föda varierar vart i världens population vi vänder oss. Här längs den norska kusten är det främst sill som är huvudfödan. Späckhuggaren kan påträffas till skillnad från kaskeloten oftare närmare land i Andfjorden och ibland även precis utanför havskusten.

Förutom späckhuggare och självklart kaskelot har vi chansen att fotografera både sillval och knölval. Sillvalen är en fenval som är nära besläktad med blåvalen som är världens största val. Sillvalen kan däremot stoltsera med att vara världens näst största val och kan nå en längd på 18-24 meter. Knölvalen är lite mindre än både sillvalen och kaskeloten och når en längd på cirka 15 meter. Det den inte har i längd kan den dock kompensera med deras vackra sång. Något som vi fick förmånen att lyssna på förra året när vi var ute i fjorden med en valforskare. Knölvalen är mycket nyfiken och har vi riktigt tur kanske vi får se någon knölval hoppa.

Privat båt & möjligheten till låga vinklar.

Vi kommer att fotografera valar från en säker och stabil ribbåt med totalt 12 platser. Eftersom vi endast är sju på denna fotoresa kommer det att vara gott om plats på båten och det kommer att gå enklare

att ”växla sidor” för att kunna få de bästa möjligheterna att fotografera valarna. Vi kommer att ha en privat ribbåt och kapten som hela tiden står till vårt förfogande.

Vi kommer att kunna åka ut på sammanlagt 6 turer (ibland två samma dag) med båten för att fotografera valarna. I mars är havet lugnare och vi bör då få fler chanser att komma ut till valarna. Varje tur är cirka två till tre timmar, vilket totalt ger oss bra chans att få bilder på valarna. Om det är väldigt blåst och det går stora vågor på havet kommer vi givetvis inte åka ut med båten. Det är säkerheten först som gäller.

Det är väldigt viktigt att kunna komma ner i låga vinklar så att man hamnar parallellt med vattenytan när vi ska fotografera valarna. Att fotografera val från en större ”turistbåt” ger ett tråkigt uppfifrån och ner-perspektiv som vi inte vill ha. Dessutom blir det också mer plats i bilden för att få med både valar och snötäckta berg eller fin himmel i samma bild. Därför är ribbåtarna överlägsna att fotografera havets varelser i. När vi fotograferar från ribbåten kommer du att ha både flytväst och heltäckande overall, det ingår.

Landskapsfotografering i ett arktiskt landskap.

Den här fotoresan blandar som många mina andra resor både fotografering av djur, fåglar och landskap. Detta för att du ska få uppleva en så komplett upplevelse av det havsnära arktiska faunan och landskapen. Det skulle vara en underdrift att säga att landskapet här uppe i nordvästra Norge är vackert, för det är mycket mer än så, helt magiskt. Speciellt vintertid då vi får det vackra arktiska rosa och ljusblå ljuset på morgnar och kvällar. I mars när fotoresan går av stapeln inbjuder till längre dagar med bra ljus. Faktum är att från slutet av november till mitten av januari går solen inte upp över horisonten överhuvud taget här. I mars däremot är dagarna längre och vi kan räkna med en soluppgång runt cirka 07:00 och en solnedgång runt cirka 17:00. Detta ger oss bra med tid att både fotografera valar i ribbåten, havsörn i fjorden, landskap och norrsken.

Vi kommer att koncentrera vår landskapsfotografering kring två olika huvudområden. Den första Andøya. Ön där Andenes ligger längst upp i norr. Ett vackert område som inte är lika känt eller utforskat som Lofoten rent fotografiskt. Här ligger de fotogeniska områdena nära vårt boende och bjuder både på spetsiga berg, turkosfärgat vatten och stränder i vinterskrud. I detta område kommer vi också att koncentrera vår norrskenfotografering, om vädret tillåter det. Precis in anslutning till vårt boende finns också Andenes fyr och hamn som är mycket vackra i ljuset av norrskenet.

Förutom de mer självklara landskapen med berg, hav och stränder finns det många intima utsnitt i landskapet att fotografera. Inte minst fiskeindustrierna, den torkade fisken, hamnarna, fiskebodarna, näten, bojarna och fiskebåtarna. Andøya och Lofoten bjuder på massor av vackra vyer och spännande detaljer.

Tre dygn på Lofoten.

Lofoten behöver knappast någon mer djupare presentation. Du vet säkert redan att denna del av .... bjuder på landskapsfotografering av absoluta världsklass. Vi kommer att tillbringa inte mindre än tre dygn i detta område och fokusera på de mest fotogeniska platserna men också några av de mindre kända guldkornen. Bland de landskap vi kommer att fotografera i kan nämnas ... Här finns också flertalet pittoreska fiskebyar som bjuder på de traditionella fiskebodarna och den tretåiga måsen som bygger sina bon i fönstren på de vindpinade kustnära husen. Mängden av de intima utsnitt du kan fotografera här är imponerande.

Texturen på flagnande färg på husen, rosten på båtarna, linjerna på de tjocka repen, bara för att nämna några motiv.

Lofoten beskrivs ofta som det vackraste landskapet i hela Norge och även internationellt med många besökare. Just vintertid är det inte lika mycket turister som under sommarhalvåret men här får vi ändå räkna med att möta fler turister och fotografer mot vad vi kommer att göra i Vesterålen. Vi kommer därför att koncentrera våra fotosektioner på tidiga morgnar och sena kvällar då det är som minst besökare vid stränderna och byarna.

Vi bor i direkt anslutning till landskapet här i södra delen av Lofoten och har nära till de flesta av våra fotoplatser. Bland de områden som vi kommer att besöka kan nämnas, Skagsanden, Reine och Uttakleiv beach. När vi inte är ute och fotograferar landskap kommer jag att ge mina bästa råd för att lyckas med din landskapsfotografering där vi bland annat kommer att diskutera komposition, ljus och hjälpmedel som stativ och filter.

Stöd forskningen & få pengarna tillbaka vid inställda turer.

På förra årets fotoresa (2022) så hade vi med oss en valforskare på båten. Hon studerade kaskeloterna och lyssnade under vattnet efter klickljud från valarna. Vi fick också turen att få höra knölvalens vackra sång innan vi fotograferade den. Ofta om forskarstudenter finns på anläggningen kommer vi att få en föreläsning om

kaskeloterna som vi ska fotografera. Detta förutsätts givetvis att studier pågår.

Genom att stödja vår lokala arrangör vid våra valturer ut med båten så stödjer vi också forskning på kaskeloter och andra valar. Du kommer med andra ord att vara en del av fortskridandet av forskningen på dessa magnifika varelser i havet.

En stor del av fotoresan utgår som sagt från båtturer och det finns alltid en risk att turer ställs in på grund av för hårt väder. Därför har jag infört några speciella villkor för denna fotoresa som gör att du kan få pengar tillbaka om vissa turer blir inställda på grund av dåligt väder. Sammanlagt kommer vi att göra 6 stycken båtturer på cirka 3 timmar efter valar samt 2 tillfällen då vi fotograferar havsörn i en fjord. För varje inställd aktivitet gäller:

- För varje inställd tur ut till valarna: 1 000 SEK tillbaka
- För varje inställd tur till havsörnen: 500 SEK tillbaka

Observera att detta program kan komma att ändras beroende på väder eller andra oförutsägbara händelser.

PROGRAM.

3 mars

Vi ankommer till Andøya flygplats och kör sedan till vårt boende i Andenes. Denna dag blir lugn med en föreläsning och presentation av området, samt en eventuell landskapsfotografering och norrskens tur i närområdet, beroende på tid.

Två stycken båtturer ut i en fjord för att fotografera havsörn, landskapsfotografering lokalt och tre dagar landskapsfotografering i Lofoten samt norrskensfotografering.

4-11 mars.

Den här fotoresans olika aktiviteter är helt avgörande av rådande väder, därför går det inte att planera fotoresans dagar djupare. Mellan den 4-12 mars kommer vi att ha 6 stycken tillfällen på cirka två timmar för att fotografera valar i ribbått.

12 mars

Idag är det dags att lämna valar, havsörnar och arktiska landskap bakom oss och avsluta fotoresan.

Flyg & Transport.

- Flygplats: Andoya flygplats, Andenes.
- Flyga ifrån: Du väljer själv vart du vill flyga ifrån.
- Vart ska vi mötas : Vi möts upp inne på flygplatsen efter bagageupphämtningen i Andenes den 3 mars 2023 (specifikt klockslag får du vid bokning eller om du frågar mig).

Du tar dig själv till Andoya flygplats, Andenes. Du väljer själv vart ifrån du vill flyga. Vi möts upp inne på flygplatsen den 3 mars 2023. Mer ingående tider får du vid bokning eller om du har frågor om mer exakta tider kan ni kontakta mig antingen på mail eller telefon. Du kan också om du vill använda alternativa resvägar, exempelvis med bil. Kontakta mig på mail eller telefon om du väljer annat sätt att ta dig till Andenes på än flyg. Väl på plats i Andenes transporterar vi oss runt i en minibuss med åtta säten.

Boende.

Vi kommer till den största delen av fotoresan bo i en lägenhet med separata rum i Andenes centrum med närhet till både livsmedelsaffär och hamn. I huset finns möjlighet att laga sin egen mat om man inte vill äta ute på restaurang. Här finns också gratis Wifi. Det finns två toaletter och en dusch. Boendet är av medelstandard.

Vårt boende på Lofoten ligger på den södra delen av Lofoten med närhet till alla våra

landskap vi ska fotografera. Boendet är Lydersen Rorbuer og Sjøhus.

Observera! Inkluderat i priset är del i dubbelrum, med separata Twin-beds. Du har också möjlighet att lägga till att bo i ett enkelrum (enkelrumstillägg 4 400 SEK för 8 dagar).

Måltider.

- 3 mars: Inga måltider ingår (resdag).
- 4 mars: Frukost och lunch ingår.
- 5 mars: Frukost och lunch ingår.
- 6 mars: Frukost och lunch ingår.
- 7 mars: Frukost och lunch ingår.
- 8 mars: Frukost och lunch ingår.
- 9 mars: Frukost och lunch ingår.
- 10 mars: Frukost och lunch ingår.
- 11 mars: Frukost och lunch ingår.
- 12 mars: Frukost ingår (resdag).

Om du vet med dig att du ofta blir hungrig eller törstig ute i fält eller mellan måltiderna ska du ta med dig något att äta eller dricka. Det finns flera livsmedelsaffärer som vi kan handla på i Andenes. Glöm heller inte att packa ner en termos.

Väder & klimat.

Temperaturerna här på den Nordnorska västkusten i mars ligger någonstans runt 0 till några få plusgrader. Detta givetvis med variation då det mycket väl även kan bli minusgrader. Vind hör till vanligheterna och stundtals hårda vindar i mars. Däremot är vädret generellt snällare gällande vind i mars än i februari.

Kläder & utrustning.

Viktigt! Det här är bara en inspirationslista för din packning. Vad du i slutändan packar ner i resväskan är upp till dig. Glöm inte att packa ner (dina egna saker) också.

När du ska välja kläder inför fotoresan till Rondane & Dovrefjell, ska du vara förberedd på både värme och kyla. Här uppe bland bergen är vädret ombytligt och varierar hela tiden. Det kan bli kallt och till och med snöa samtidigt som solen kan värma. Därför är det viktigt att vara förberedd på olika typer av väder.

Kläder.

När du ska välja kläder inför denna fotoresa, ska du klä dig varmt. Något som kan ställa till problem med kylan är den ofta den friska vinden. Klä dig enligt lager på lager principen.

Börja med ett underställ. Över understället en t-shirt, sedan en tröja och till slut en vinterjacka (observera att antalet lager beror mycket på hur lätt du fryser). Ett tips är att alltid ta på dig mindre kläder än vad du tror att du behöver när vår fotodag börjar. Packa sedan ner förstärkningsplagg. En sak vid kyla och vind som du inte vill vara är svettig. Ibland kommer vi att vara mer i rörelse och ibland mer stationära. När det kommer till våra turer ut med ribbåten blir det naturligtvis endast stillasittande.

Du kommer att få låna både en varm heltäckande overall och flytväst.

På benen brukar det räcka bra med underställ och termobyxor eller några andra varma byxor.

Givetvis måste du även ha en varm mössa, bra handskar och ett par kängor eller vandringsstövlar som har bra motstånd mot väta och kyla.

Eftersom vi inte kommer göra några längre vandringar på denna fotoresa behöver du inte ta med dig stavar, snöskor eller skidor.

Förslag på kläder som är bra att ha med sig:

- Underkläder & strumpor.
- Underställ.
- Bra vandringsskor eller stövlar (varma & vattentäta).
- Varm vinterjacka.
- Undertröjor (gärna i ull).
- Förstärkningsplagg (när vi blir stillasittandes).
- Slitstarka och vattentäta byxor (termobyxor är bra).
- Mössa.
- Skidmask (heltäckande), om vinden blir tilltagande.
- Vattentäta och varma vantar (gärna i två lager).
- Buff eller halsduk.
- Myströja och mysbyxor (för kvällarna i stugan).
- Vardagliga kläder.

Glöm inte ta med dig en termos som du fyller upp med te eller kaffe inför varje fotosession innan vi åker ut i vinterlandskapet.

Om du brukar frysa om händer och fötter är hand- och fotvärmare viktigt. Jag använder mig alltid av dessa när jag tillbringar tid i kalla miljöer, detta även om jag sällan fryser om vare sig händer eller fötter. Handvärmare är små påsar som du lägger i dina handskar och i skorna. När påsarna får kontakt med luft utsöndrar de värme som brukar vara aktivt i cirka 8 timmar. Hand- och fotvärmare kan köpas i de flesta större sportbutiker.

Utrustning.

- Termos.
- Hand- & fotvärmare.
- Ficklampa eller pannlampa (för norrskensfoto).
- Eventuellt isbroddar att sätta under skorna.
- Skidglasögon.
- Sittunderlag.
- Lakan och handdukar finns på boendet.

Du kan aldrig få nog mycket av sladdar, adaptrar och powerbanks. Viktigt att ta med sig enligt min mening är så klart laddare för kamerabatterier och mobiltelefon men också grendosa för att kunna använda fler uttag för laddning. Det är också mycket viktigt att packa ner någon form av backuplösning. Antingen väljer du att ha med dig extra minneskort eller en extern hårddisk, plus bärbar dator.

Tänk på att batterier får kortare livslängd i ett kallt klimat. Se därför till att du har med dig tillräckligt med batterier för att klara en hel dag ute i fält. Observera! att om du vill ta del av Lightroom/Photoshop

genomgångar under fotoresan (i mån av tid) ta med dig en bärbar dator.

Elektronik.

- Laddare till kamerabatterier & mobiltelefon
  - Grendosa.
  - Powerbank.
- Kablar till all din elektronik (usb).
  - Laptop.
  - Backuplösning.
  - Extra batterier.
  - Extra minneskort.

Kamera & objektiv.

Viktigt! Dina mål för fotograferingen kan vara helt annorlunda så se detta mer som inspiration än något som du måste packa ned i kameraryggsäcken.

På den här fotoresan kommer vi primärt att fotografera valar, havsörn och landskap med inkluderande norrskensfotografering.

Du kommer därför behöva ta med dig rejäla zoom-objektiv eller fler objektiv som täcker många olika brännvidder. För valar, havsörn och andra fåglar rekommenderas ett teleobjektiv från cirka 200–400 mm och uppåt. Dessutom är ett teleobjektiv för de mer intima detaljerna i landskapet bra, på grund av de ofta långa avstånden till bergen.

Vid landskapsfotografering (förutom teleobjektiv för intima landskap) rekommenderas ett vidvinkelobjektiv från cirka 20mm upp till 50 mm. Detsamma gäller vid norrskensfotografering i landskapet där du bör ha en vidvinkel från cirka 15 mm och upp till 30 mm. Glöm heller inte att packa ner stativ för landskapsfotograferingen och norrskensfotograferingen.

Gruppen.

Maxantal deltagare på denna fotoresa är 7 stycken personer (8 personer med mig). Vi kommer att åka mot gemensamma mål hela gruppen.

Däremot tycker jag att det är viktigt att du som deltagare om du vill kan få gå din egen

väg och hitta de motiv du vill fotografera. En del fotografer fungerar bäst i grupp och andra fotografer vill helst fotografera och söka upp sina motiv själv.

Du kommer att ha möjlighet till båda scenarierna. Tänk dock på att det är ”frihet” under ansvar och i enighet med resevillkoren har du som deltagare ansvar för att passa tider och ha personliga försäkringar.

Är det fysiskt ansträngande?

På den här fotoresan kommer vi främst att transporteras med ribbåt/båt eller med bil fram till våra fotoplatser. Denna fotoresa är inte fysiskt ansträngande.

Speciella villkor för denna fotoresa.

En stor del av fotoresan utgår ifrån båtturer och det finns alltid en risk att turer ställs in på grund av för hårt väder. Därför har jag infört några speciella villkor för denna fotoresa som gör att du kan få pengar tillbaka om vissa turer blir inställda på grund av dåligt väder. Sammanlagt kommer vi att göra 6 stycken båtturer på cirka 3 timmar efter valar samt 2 tillfällen då vi fotograferar havsörn i en fjord. För varje inställd aktivitet gäller:

- För varje inställd tur ut till valarna: 1 000 SEK tillbaka
- För varje inställd tur till havsörnen: 500 SEK tillbaka